

Factorii care determină încălcarea drepturilor persoanelor tinere

Tatiana IGNATIUC*

Abstract

Since proclaiming its independence, the Republic of Moldova began facing a set of political, economic and social problems, which it had to resolve alone, relying on its own potential and resources. The process of state building and self-determination was going in a context of social and economic crisis, and radical transformation of the economic system. Lack of experience in resisting external “shocks”, crises in the economy and social sector, as well as insufficient experience in implementing system reforms, unstable internal political situation, territorial disintegration of the country – all these predetermined the considerable “mistakes and costs” of the transition period. The young people have been the most vulnerable group in such a difficult period.

Keywords: social and economic crisis, economic system, reforms, youth, law, human rights

Violarea drepturilor persoanelor tinere, consfințite în Declarația Universală a Drepturilor Omului și în alte surse internaționale și regionale, care vizează protecția drepturilor omului, conduce la numeroase încălcări ale drepturilor persoanelor tinere pe plan național. Ca motive pentru apariția unei astfel de situații, precum este încălcarea drepturilor persoanelor tinere, pot servi următoarele temeuri:

În primul rând, este vorba de motivul politic, care include trei categorii principale.

Prima categorie reflectă consecințele reticenței liderilor politici în raport cu recunoașterea și adaptarea standardelor internaționale într-o astfel de ramură ca protecția drepturilor persoanelor tinere.

A doua categorie sunt consecințele lipsei unor politici speciale de tineret; refuzul permanent al liderilor politici de a trata grupul de tineret ca pe o parte deosebită a societății, ceea ce aceasta este de fapt.

A treia categorie se referă la reprimările continue ale tinerilor pentru libertate în politica unor state, care consideră că, în cele mai multe cazuri, tineretul constituie un pericol pentru sistemul politic al țării.[1]

În al doilea rând, este vorba de motivul social și economic. Există o mulțime de

* Tatiana Ignatiuc, Magistru în drept, Departamentul Drept Public, Facultate de Drept, USM

cauze socio-economice ale încălcării drepturilor persoanelor tinere, însă cea mai importantă încălcare este structura „incorectă” a societății.

Divizarea societății în bogați și săraci este întotdeauna cauza inechității economice și sociale, ceea ce are grave consecințe în viața tinerilor, cum ar fi, de exemplu, șomajul și plasarea parțială în câmpul muncii a tinerilor specialiști.

În al treilea rând, de remarcat faptul că asemenea factori precum educația incompletă sau analfabetismul, șomajul constituie, totodată, și cauza delincvenței juvenile. Persoanele tinere constituie singura componentă a societății lipsită de reprezentare a intereselor sale.

Politica socială de tineret este o politică deosebit de “filtrată”, în care nu poate exista loc de confruntare dialectică între părțile interesate. În unele situații, persoanele tinere se află și până în prezent în stare de confruntare cu sistemul de justiție, având temei să creadă că instanțele de judecată nu sunt independente și imparțiale. [2]

În alte situații, persoanele tinere reprezintă subiectul imixtiunii în viața lor privată și de familie, al încălcării dreptului la secretul corespondenței și al convorbirilor telefonice.

Aplicând anumite forme de instruire, Guvernul RM reflectă o parte din determinanții sociali și economici speciali ai delincvenței juvenile. Acestea sunt condițiile proaste de trai, șomajul, analfabetismul, care constituie principalele elemente ce împing tineretul la comiterea unor infracțiuni.

Toate programele desfășurate în cadrul ONU demonstrează clar că constrângerile de ordin economic și social sunt responsabile de incapacitatea familiei și societății de a-i asigura persoanelor tinere o structură adecvată.

Însă nu ne putem limita doar la stabilirea cauzelor de încălcare a drepturilor persoanelor tinere. Este necesar, de asemenea, să ne concentrăm atenția și asupra programelor de acțiuni în vederea proclamării drepturilor și libertăților persoanelor tinere, care asigură într-o măsură suficientă protecția drepturilor acestora și prevenirea violării drepturilor sale fundamentale.

Reprezentanții tineretului menționează adesea că acesta trăiește într-o societate care nu întreprinde eforturi suficiente pentru a aborda provocările cu care se confruntă tinerii. Luând în considerare natura complexă a acestor probleme, programele de acțiuni în vederea proclamării și asigurării drepturilor și libertăților persoanelor tinere sunt absolut necesare.

Drepturile și libertățile persoanelor tinere pot fi garantate doar dacă inechitatea economică și socială, și teroarea politică vor fi complet evitate, iar sistemele politic și economic vor fi modificate în conformitate cu principiile echității și respectării reale a drepturilor omului, fără nici o restricție. [3]

Egalitatea economică și socială, pluralismul economic și politic, principiul separării puterilor în sta-acestea sunt cele mai importante componente ale democrației și implementării reale a principiilor de proclamare și asigurare a drepturilor și

libertăților persoanelor tinere.

Examinând reglementarea internațională a asigurării drepturilor persoanelor tinere, este necesar să se menționeze rolul Comisiei pentru drepturile omului a Organizației Națiunilor Unite în această sferă. Discuția inițială cu privire la problema asigurării drepturilor persoanelor tinere a fost pusă în fața Comisiei pentru Drepturile Omului. La momentul de față, problema ce ține de asigurarea implementării depline și respectării drepturilor persoanelor tinere, Comisia Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului recunoaște toate instrumentele internaționale și rolul tinerilor în domeniul protejării drepturilor omului, menționând totodată că politica statului trebuie să treacă printr-un “anumit” filtru, luându-se în considerare diferitele orientări ale partidelor politice.

Asemenea probleme din domeniul drepturilor persoanelor tinere cum ar fi șomajul, accesul egal la muncă și oferirea oportunităților de formare profesională țin de competența Organizației Internaționale a Muncii.

Una dintre principalele aspirații ale tinerilor este perfecționarea formelor de acces la integrarea deplină în câmpul muncii cu condiții egale de muncă, oportunități de creștere în carieră și de obținere a veniturilor din muncă.

Principalele probleme ce țin de domeniul de interes al OIM în această sferă se referă la: politica economică generală și politica ocupării forței de muncă atât la nivel național, cât și internațional; rolul partenerilor sociali – implicarea obligatorie a organizațiilor angajatorilor și lucrătorilor în toate nivelurile de politică, în special în ceea ce privește protecția dreptului la muncă în raport cu tineretul; asigurarea egalității între sferele urbane și rurale în oferirea locurilor de muncă pentru tineri; educația și pregătirea profesională; în raport cu femeile tinere – măsuri de interzicere a discriminării bazate pe criteriul de sex, proclamarea egalității între bărbați și femei și o serie de alte aspecte problematice. [4]

În prezent, un rol important în asigurarea drepturilor persoanelor tinere îl dețin și organizațiile non-guvernamentale internaționale. Printre acestea, Consiliul Internațional al Agențiilor de Voluntariat (ICVA); Adunarea Internațională a Tineretului (WAY); Asociația Internațională cu privire la Educație (GEA) – Consiliul pentru programele de tineret; Uniunea Internațională a Studenților (IUS) și altele.

Organizațiile internaționale studențești de tineret sunt create la Conferințele Internaționale ale ONU pentru drepturile omului, întrunite cu scopul de a identifica și a soluționa problemele legate de politica cu privire la persoanele tinere și studenți.

De regulă, scopul principal al organizațiilor non-guvernamentale de tineret constă în evidențierea încălcărilor drepturilor fundamentale ale persoanelor tinere și căutarea unor mecanisme de protecție a acestora. Printre direcțiile de activitate a organizațiilor non-guvernamentale de tineret trebuie să fie menționate cele referitoare la protejarea dreptului la educație; prevenirea discriminării pe criterii de sex; protecția libertății cuvântului și libertății de exprimare a propriei opinii; asigurarea punerii în

aplicare a dreptului de asociere; oferirea de oportunități pentru punerea în aplicare a componentelor dreptului de participare la gestionarea treburilor de stat; analiza condițiilor pentru realizarea dreptului la muncă; transpunerea în viață a sprijinului dreptului persoanelor tinere la sănătate; dezvoltarea și adoptarea de programe pentru punerea în aplicare a dreptului tineretului la locuință; realizarea serviciului militar obligatoriu, sub rezerva respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale tinerilor etc.

La principalele documente care se referă la reglementarea activității unor asemenea organizații pot fi atribuite: Carta privind drepturile femeilor tinere (adoptată la 28 februarie 1992 în cadrul Seminarului internațional cu privire la drepturile femeilor tinere, care a avut loc sub egida UNESCO); Regulamentul cu privire la încălcarea drepturilor fundamentale ale studenților (Uniunea Internațională a Studenților pe lângă Comisia pentru Drepturile Omului, din 26 februarie 2000, Elveția) și altele. [5]

Experiența activității conferințelor interguvernamentale internaționale, precum și aplicarea practică a rezoluțiilor lor, demonstrează faptul că toate aceste mecanisme și instituții internaționale constituie o parte integrantă a ordinii legale internaționale din timpurile noastre. În acest caz, o regulă imperios necesară ar fi aplicarea următoarelor măsuri la nivel global, fără nici o diferențiere. Să evidențiem unele dintre aceste măsuri:

Măsurile luate la nivel național. Fiecare stat trebuie să ia măsurile necesare pentru a revizui, actualiza și îmbunătăți legislația națională, care vizează interesele persoanelor tinere, și să opereze ajustările necesare, ghidându-se, mai întâi de toate, de standardele internaționale și regionale în domeniul drepturilor omului și persoanelor tinere.

În acest context se propun următoarele recomandări:

- Dezvoltarea instituțională a MTS – mărirea numărului personalului implicat în elaborarea politicilor de tineret, pentru a asigura atingerea indicatorilor de impact, precum și facilitarea la nivel de politici procesul de implementare a Strategiei Naționale a Tineretului.
- Promovarea mai insistentă a politicilor ce ar facilita implementarea politicilor de tineret la nivel local și dezvoltarea capacităților de advocacy și lobby a Guvernului RM.
- Adoptarea proiectului de lege cu privire la tineret, precum și aprobarea Regulamentului-cadru al Consiliului local al tinerilor, standardelor minime de calitate și a Regulamentului de funcționare a centrelor de resurse pentru tineri.
- Atragerea expertizei externe (naționale și internaționale) în elaborarea și dezvoltarea de politici, pentru a spori procesul de adoptare a legislației normative și legislative care să asigure buna funcționare a sectorului de tineret.
- Relansarea procesului de formare a Consiliilor Locale ale Tinerilor, pentru a asigura participarea tinerilor la toate nivelele.[6]

Autoritățile publice trebuie să proclame toleranță rasială și religioasă. Este

necesar să se anuleze, dacă este cazul, legislația care vizează dezvoltarea tinerilor pe baza unor premise de discriminare rasială, religioasă sau de altă natură. Toate organizațiile de stat și cele neguvernamentale naționale trebuie să încurajeze participarea tinerilor în viața societății.

Măsurile de asigurare a sistemului educațional. Statele trebuie să ia în considerare faptul că tradițiile, limba și obiceiurile constituie elemente indispensabile ale sistemului educațional din fiecare țară.

Un factor important pentru persoanele tinere îl constituie implementarea dreptului la învățământul universal, care poate fi realizat prin învățământul primar liber și obligatoriu, prin învățământul secundar universal și accesibil, prin accesul echitabil la alte componente educaționale. În această ordine de idei, drept măsuri importante pot fi numite educația tinerilor în spiritul respectului față de drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului, în primul rând fiind vorba de accesul egal la educație pentru reprezentanții tuturor grupurilor de oameni și tuturor naționalităților, fără semne de discriminare. [7]

Măsuri pentru punerea deplină în aplicare a dreptului persoanelor tinere la muncă. Pentru a pune în aplicare drepturile tinerilor la muncă, factorii de decizie sociali și politici trebuie să creeze o politică de utilizare reală a forței de muncă, care să asigure trecerea tinerilor din starea de „elevi” în cea de activitate socială și de muncă.

În procesul de implementare a programelor economice și sociale, menite să îmbunătățească procesul de realizare de către tineri a dreptului său la muncă, este important să se ia în considerare opiniile acestora. La momentul de față, se constată un procent mare de șomaj în rândul tinerilor. Mulți reprezentanți ai acestui grup social nu sunt angajați la un loc de muncă permanent, ceea ce complică foarte mult punerea în aplicare a drepturilor socio-economice ale persoanelor tinere. [8]

Măsuri menite să protejeze viața tinerilor. Luând în considerare creșterea numărului de verdicte ale instanțelor de judecată și executarea sentințelor în privința tinerilor în diferite părți ale lumii, fiecare stat trebuie să se convingă de legitimitatea procedurilor judiciare. Toate statele participante la Pactul internațional cu privire la drepturile și libertățile civile și politice au obligația să respecte standardele minime prevăzute în dispozițiile art. 14-16, care includ și angajamentul de a revizui prevederile legislative naționale și practica (inclusiv cea judiciară), precum și garantarea maximă a drepturilor tinerilor deținuți în caz de condamnare a acestora cu pedeapsa capitală. De asemenea, este necesar să se ia în considerare faptul că mulți tineri fac parte din grupuri ce comit acte de terorism. Este important ca fiecare stat să îndeplinească o asemenea obligație internațională cum ar fi abținerea de la acțiuni ce conduc la organizarea, incitarea, sprijinul sau participarea la acte de terorism pe teritoriul unui alt stat, sau acordul de activitate în granițele unui alt stat, care vizează efectuarea unor acțiuni teroriste.[9]

Măsuri luate la nivel social (familiei). Familia reprezintă unul dintre

componentele principale ale societății și este principala sursă de transmitere a valorilor culturale. Ea poartă principala responsabilitate pentru educarea, instruirea și promovarea tinerilor.

Familia este implicată la maximum în dezvoltarea tinerilor. Dar, în același timp, există mulți factori în care familia proclamă principiul inegalității. În astfel de cazuri, inițiativa individuală, educația și dezvoltarea personală a tânărului sunt nedorite. În opinia noastră, pe baza celor menționate mai sus trebuie să fie luate următoarele măsuri:

- acordarea unor oportunități educaționale adecvate;
- extinderea oportunităților de angajare în câmpul muncii, inclusiv afacerile de familie;
- socializarea persoanelor tinere și facilitarea tranziției sale de la adolescență la viața matură responsabilă și conștientizarea necesității de a munci pentru a beneficia de un trai corespunzător;
- prevenirea infracțiunilor comise de persoanele tinere.

De asemenea, familiei trebuie să i se asigure asistență și o informație amplă, să fie prevenite infracțiunile cotidiene, precum și dependența de alcool și de droguri.[10]

Măsurile care trebuie luate la nivel regional. În cadrul sesiunii a 40-cea a Adunării Generale a ONU au fost propuse Linii directe ale planificării de perspectivă în domeniul protecției drepturilor persoanelor tinere la nivel regional. La nivelul dat este recomandabil de a disemina informația cu privire la persoanele tinere, care contribuie la schimbul de experiență dintre țările din regiune. [11]

Măsurile care trebuie întreprinse la nivel internațional. Instituțiile interstatale trebuie să continue acțiunile lor de promovare a procesului care vizează schimbul de informație și documentație. Ele trebuie să stimuleze cooperarea internațională în domeniul asigurării drepturilor persoanelor tinere. Diseminarea și schimbul de informație trebuie să asigure conștientizarea socială a problemelor persoanelor tinere. Aceste aspecte trebuie să fie, de asemenea, discutate la nivelul ONG-urilor internaționale. Un pas important în acest sens este adoptarea de noi instrumente internaționale și naționale în domeniul protecției drepturilor persoanelor tinere.[12]

ONG-urile de tineret trebuie să perfecționeze și să intensifice eforturile lor îndreptate spre atragerea atenției societății asupra problemelor tinerilor, în special prin intermediul programelor desfășurate de către aceste organizații. ONU și organizațiile neguvernamentale trebuie să perfecționeze căile de cooperare reciprocă.

Nu există nici o îndoială că mișcarea de tineret și cea studențească contribuie în mod semnificativ la dezvoltarea ideilor de pace, libertate, democrație și demnitate a tuturor oamenilor. În contextul dat, este evident faptul că fiecare al treilea reprezentant al tinerei generații participă la una dintre mișcările de tineret sau organizațiile nonguvernamentale care și-au propus ca obiectiv protecția drepturilor omului, inclusiv ale persoanelor tinere. Reieșind anume din aceasta, nu putem diminua importanța organizațiilor nonguvernamentale în activitatea de proclamare și asigurare a drepturilor

persoanelor tinere.

Toate măsurile luate la fiecare dintre nivelurile menționate trebuie să vizeze proclamarea drepturilor și libertăților tinerilor în lumea întreagă. Respectul și recunoașterea drepturilor persoanelor tinere trebuie să fie, de asemenea, garantate în instrumentele juridice respective.

Republica Moldova își concentrează eforturile asupra asigurării drepturilor persoanelor tinere și organizațiilor de tineri, asupra participării acestuia la viața socială a țării, în special prin posibilitatea de formare liberă și independentă a organizațiilor neguvernamentale. O mare importanță se acordă soluționării problemelor legate de punerea în aplicare a dreptului la muncă a tinerilor.[13]

Fără a subestima importanța nivelului internațional în reglementarea drepturilor și libertăților persoanelor tinere, trebuie să recunoaștem că, fără nici o îndoială, factorul primordial îl constituie reglementarea drepturilor tinerilor la nivel național. O astfel de importanță a nivelului național se datorează faptului că particularitățile sistemului de protecție a drepturilor persoanelor tinere pot fi luate în calcul doar în procesul de formare a politicii de tineret în interiorul unui stat concret.

Îmbună tățirea situației tinerilor în societate și, ca urmare, creșterea aportului tinerilor la dezvoltarea țării trebuie să devină principalul rezultat al realizării direcțiilor prioritare ale politicii de tineret a statului. Aceasta ar aduce la:

- creșterea nivelului de sănătate;
- sporirea calității serviciilor educaționale;
- creșterea veniturilor tinerilor în comparație cu perioada precedentă și cu veniturile populației adulte.

Ca rezultat al creșterii aportului tinerilor la dezvoltarea socio-economică, socio-politică și socio-culturală a țării sunt considerate: sporirea numărului de tineri care au făcut studii (nu mai joase de educația profesională secundară); reducerea numărului tinerilor cu venituri foarte mici, care trăiesc sub pragul sărăciei; reducerea șomajului în rândul tinerilor; reducerea criminalității în rândul tinerilor; creșterea spiritului antreprenorial, activismului creativ și sportiv al tinerilor; creșterea nivelului de autoorganizare și autogestionare a tineretului în viața socială; creșterea numărului de tineri care participă la alegerile organelor puterii de stat de toate nivelurile.

În condițiile actuale de modernizare a societății și ale exigențelor crescânde față de capitalul uman, politica de stat în domeniul tineretului trebuie să devină un instrument de dezvoltare și transformare a țării. Aceasta cere de la toți participanții la procesul de formare socială a tineretului, dezvoltarea și punerea în aplicare consecventă a unor abordări orientate spre antrenarea directă a tinerilor cetățeni în rezolvarea propriilor probleme și a sarcinilor de nivel național. Obiectivele de o asemenea amploare ale politicii de tineret a statului pot fi realizate doar prin utilizarea unor abordări de pe poziții de proiect.

În definitiv toate acestea formează condiții stabile pentru autoorganizarea

tineretului și a populației în genere, dezvoltarea de inițiative care corespund amploării sarcinilor cu care se confruntă statul, creșterea bunăstării populației și perfecționarea relațiilor publice.

Strategia abordată servește drept bază pentru punerea în aplicare a politicii naționale de tineret a statului, pentru dezvoltarea programelor regionale și municipale pentru tineret, luând în considerare particularitățile regionale.

Astfel, se poate afirma că Republica Moldova, proclamându-se ca stat democratic și reglementând din punct de vedere constituțional drepturile și libertățile omului și cetățeanului, recunoaște și drepturile unei asemenea categorii, cum este „tineretul”. O astfel de recunoaștere este argumentată prin existența cadrului normativ juridic care reglementează direcțiile politicii naționale de tineret în stat.

Bibliografie:

- Blajco V. Tineretul Moldovei: particularitățile socializării în societatea contemporană. Teză de doctor habilitat în sociologie. Chișinău, 2004. [1, pag.62]
- Centrul pentru drepturile omului din RM. Raport privind respectarea drepturilor omului în RM în anul 2014. Chișinău, 2015. [2, pag. 24].
- Bîrsan C. Convenția europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole. Vol. I Drepturi și libertăți. București: All Beck, 2005.[3, pag.54]
- Angel W., (ed) The International Law of Youth Rights: Source Documents and Commentary., Dordrecht, 2000. [4, pag.74]
- Woll L., Reporting to the UN Committee on the Rights of the Child//The International Journal of Children's rights, 2000-№1. [5, pag.61-91]
- Hotărârea Guvernului nr.1213 din 27.12.2010 “Privind aprobarea unor măsuri de susținere a activităților pentru tineret”. [6, pag.3]
- Hotărârea Guvernului nr.605 din 31.05.07 pentru aprobarea Strategiei Naționale privind politicile de ocupare a forței de muncă pe anii 2007-2015. [7, pag.4]
- Coca G.N. Interesul general și drepturile fundamentale ale omului. București: Universul Juridic, 2009. [8, pag.54]
- Creangă I., Gurin C. Drepturile și libertățile fundamentale. Sistemul de garanții. Chișinău: TISH; 2005.[9, pag.28].
- Chetruș U. Aspecte ale garantării drepturilor și libertăților omului în statul de drept. În: Anuar Științific Vol. VI-VIII. Chișinău, 2010. [10, pag.110-115].
- Beșteliu R.M., Brumar C. Protecția internațională a drepturilor omului. Note de curs. Ediția a V-a. București: Universul Juridic, 2010. [11. pag. 110]
- Международные акты о правах человека. Сборник документов. – Москва, изд//группа НОРМА-ИНФРА, //2000.[12, стр.500]
- Strategia Națională de Tineret pe anii 2014-2020. [13. pag. 5]